

## REACTIENOTA VOORKEURSBESLISSING EN PLAN-MER

Projectnaam:  
Redactie

Dijkversterking Moerdijk-Drimmelen  
Waterschap Brabantse Delta



Goedgekeurd door:  
Ten behoeve van:  
Datum:

Ron Nouws  
Definitieve vaststelling VKB en plan-MER  
20 februari 2016

Versie	Datum	Toelichting
1	18 februari 2026	Concept 1
2	20 februari 2026	Concept 2
3	25 februari 2026	Definitief



<b>1.</b>	<b>INLEIDING .....</b>	<b>3</b>
<b>2.</b>	<b>BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN EN VRAGEN .....</b>	<b>5</b>
2.1.	Zienswijze Rijkswaterstaat zuid-Nederland .....	5
2.2.	Zienswijze Gemeente moerdijk .....	6
2.3.	Zienswijze twee bewoners van een woning in Lage Zwaluwe.....	7
2.4.	Vraag overige belanghebbende .....	14
2.5.	Vraag Marina Resort Drimmelen .....	15
<b>3.</b>	<b>REACTIE OP ADVIES VAN DE COMMISSIE MER.....</b>	<b>16</b>
3.1.	Veiligheidsopgave .....	16
3.2.	Alternatieven .....	16
3.3.	Voorkeursalternatief.....	16
3.4.	Effectbeoordeling .....	17
3.5.	Natuur .....	17
3.6.	Ruimtelijke kwaliteit .....	17
3.7.	Landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	17
3.8.	Verwerking van het advies.....	17



## 1. Inleiding

Waterschap Brabantse Delta is verantwoordelijk voor de veiligheid, het beheer en het onderhoud van de dijken in haar beheergebied. De dijken moeten voldoen aan waterveiligheidsnormen, zodat de inwoners en de economische waarden in het achterland goed beschermd blijven. Bij de eerste landelijke beoordelingsronde voor primaire waterkeringen is in 2020 gebleken dat delen van het dijktraject Moerdijk-Drimmelen niet voldoen aan de wettelijke normen. Het betreffende dijktraject is ongeveer 17 km lang en loopt van Moerdijk, via Lage Zwaluwe tot aan Drimmelen (Figuur 1-1). De dijk beschermt het achterland tegen hoogwater op het Hollands Diep en de Amer. Er is op dit moment geen onveilige situatie, want de faalmechanismen zijn beheersbaar. Wel dient de dijk te worden versterkt om onveilige situaties in de toekomst te voorkomen.



*Figuur 1.1 Ligging van het dijktraject Moerdijk-Drimmelen (roze)*

Onder de Omgevingswet wordt voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen een Projectbesluit voorbereid. Hiervoor wordt de Projectbesluitprocedure doorlopen. Dit is de procedure die waterschap en provincie voeren voor grote en complexe projecten met een publiek belang. Het waterschap heeft besloten om aan het einde van de verkenningsfase voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen de beoogde oplossing (het voorkeursalternatief) vast te leggen in een formele voorkeursbeslissing (VKB). Bij deze voorkeursbeslissing is een milieueffectrapport voor een plan (plan-MER) verplicht. Het plan-MER wordt gebruikt als document om de milieueffecten van de kansrijke alternatieven (KA's) in het ontwerpproces te onderzoeken en mee te wegen bij de besluitvorming/keuze van het voorkeursalternatief, waarin ook andere thema's (zoals draagvlak en kosten) worden meegenomen. Het waterschap is bevoegd gezag voor de voorkeursbeslissing en het plan-MER.

Voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen wordt een procedure voor milieueffectrapportage doorlopen (de mer-procedure). Binnen deze procedure wordt één en mogelijk twee keer een milieueffectrapport (MER) opgesteld: een plan-MER in de verkenningsfase en mogelijk een project-MER in de planuitwerkingsfase. Eventueel kan worden volstaan met een mer-beoordeling in de planuitwerkingsfase, als aanzienlijke milieueffecten van het project zijn uit te sluiten.



De ontwerp-voorkeursbeslissing en het bijbehorend plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen hebben van 18 november 2025 t/m 30 december 2025 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode is iedereen de mogelijkheid geboden om te reageren en zijn drie formele zienswijze en twee informele vragen ontvangen (Tabel 1-1). In verband met de bescherming van persoonsgegevens, zijn de naam- en adresgegevens niet vermeld voor zover deze herleidbaar zijn tot natuurlijke personen. De zienswijzen en vragen zijn samengevat en beantwoord in hoofdstuk 2 van deze reactienota.

*Tabel 1-1 Overzicht ontvangen zienswijzen en vragen*

<b>Nummer</b>	<b>Indiener</b>
1 (zienswijze)	Rijkswaterstaat Zuid-Nederland
2 (zienswijze)	Gemeente Moerdijk
3 (zienswijze)	Twee bewoners van een woning in Lage Zwaluwe
4 (vraag)	Overige belanghebbende
5 (vraag)	Marina resort Drimmelen

Waterschap Brabantse Delta heeft de onafhankelijke commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) gevraagd om de inhoud van het plan-MER behorende bij de ontwerp-voorkeursbeslissing te beoordelen. Het openbare toetsingsadvies van de commissie naar aanleiding van de deze beoordeling is integraal opgenomen in bijlage 1. De reactie van het waterschap naar aanleiding van dit advies is opgenomen in hoofdstuk 3 van deze reactienota.



## 2. Beantwoording zienswijzen en vragen

### 2.1. ZIENSWIJZE RIJKSWATERSTAAT ZUID-NEDERLAND

Op 24 december 2025 heeft het waterschap een zienswijze ontvangen van Rijkswaterstaat Zuid-Nederland, namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat.

#### **Samenvatting zienswijze**

Rijkswaterstaat Zuid-Nederland laat, namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, schriftelijk weten geen bezwaar te hebben tegen de ontwerp-voorkeursbeslissing en het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen. Zij geven een positief advies af en spreken de wens uit om betrokken te blijven bij de verdere planuitwerking. Daarnaast geeft Rijkswaterstaat aan:

- voor dijkvak 3 samen met het waterschap de mogelijkheden voor de koppeling met natuurontwikkeling in de vooroever verkennen;
- gezamenlijk de compensatieopgave voor het verlies aan bergend vermogen verder op te pakken;
- mee te willen denken over mogelijke buitendijkse natuurontwikkeling in dijkvak 1 en 2, met de kanttekening dat hiervoor binnen hun organisatie geen middelen beschikbaar zijn.

#### **Reactie van het waterschap**

Waterschap Brabantse Delta bedankt Rijkswaterstaat en de minister voor het positieve advies en de bevestiging dat er geen bezwaar bestaat tegen de ontwerp-voorkeursbeslissing en de plan-MER. Het waterschap waardeert de bereidheid om betrokken te blijven bij de verdere planuitwerking. Het waterschap maakt graag gebruik van het aanbod voor het gezamenlijk verder verkennen van de koppeling met natuurontwikkeling in de vooroever in dijkvak 3 en het oppakken van de compensatieopgave voor het verlies van bergend vermogen. Het waterschap bedankt de Rijkswaterstaat en de minister eveneens voor de bereidheid om mee te denken over de mogelijke buitendijkse natuurontwikkeling in dijkvak 1 en 2. Het waterschap neemt kennis van de kanttekening dat hiervoor bij Rijkswaterstaat vooralsnog geen middelen beschikbaar zijn.

#### **Wijziging**

De zienswijze van Rijkswaterstaat geeft geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-voorkeursbeslissing of plan-MER voor dijkversterking Moerdijk-Drimmelen.



## 2.2. ZIENSWIJZE GEMEENTE MOERDIJK

Op 24 december 2025 heeft het waterschap een zienswijze ontvangen van gemeente Moerdijk.

### Samenvatting zienswijze

De gemeente Moerdijk onderschrijft de projectdoelstelling om de waterveiligheid te waarborgen en waardeert het zorgvuldig doorlopen traject, inclusief de mogelijkheid om voorafgaand aan de publicatie op conceptstukken te reageren. De gemeente kan zich vinden in de gemaakte keuzes en in de lijn van het voorkeursalternatief. Daarnaast spreekt zij de wens uit dat in de verdere uitwerking ruimte blijft voor het benutten van meekoppelkansen, zoals de mogelijke realisatie van een fietspad. Verder vraagt de gemeente aandacht voor:

- toetsing aan de gemeentelijke visie voor het buitengebied;
- de omgang met risico's van niet-gesprongen explosieven tijdens de uitvoering;
- het voorkomen van cumulatieve milieueffecten;
- de samenloop met de ontwikkeling van Powerport en de noodzaak tot blijvende afstemming.

### Reactie van het waterschap

Waterschap Brabantse Delta bedankt gemeente Moerdijk voor de positieve grondhouding, de waardering voor het doorlopen van het proces en de bevestiging dat zij zich kan vinden in de gekozen lijn van het voorkeursalternatief. Het waterschap waardeert de wens om betrokken te blijven bij de verdere planuitwerking en het benutten van meekoppelkansen. De door u genoemde meekoppelkansen, waaronder de mogelijke realisatie van een fietspad, worden in de verdere planuitwerking zorgvuldig onderzocht in relatie tot de primaire waterveiligheidsopgave.

Uw aandachtspunten met betrekking tot de toetsing aan de visie voor het Buitengebied, de omgang met de mogelijke risico's van niet-gesprongen explosieven en het beperken van cumulatieve milieueffecten worden meegenomen in het vervolg van het project. Ook uw kanttekening over de ontwikkeling van Powerport wordt betrokken in de vervolgfase. In het vervolgtraject blijven wij hierover graag met u in gesprek, zodat de verschillende ontwikkelingen waar mogelijk op elkaar kunnen worden afgestemd. Tenslotte melden wij ten aanzien van de risico's van niet-gesprongen explosieven dat wij tijdens de verkenningsfase voor het gehele projectgebied een gedetailleerd vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten uit de conflictperiode hebben laten uitvoeren.

### Wijziging

De zienswijze van de gemeente Moerdijk geeft geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen.



### 2.3. ZIENSWIJZE TWEE BEWONERS VAN EEN WONING IN LAGE ZWALUWE

Op 28 december 2025 heeft het waterschap een zienswijze ontvangen van een advocatenfirma, ingediend namens twee bewoners van een buitendijks gelegen woning in de Kwistgeldpolder, direct grenzend aan de dijk. In hun zienswijze geven de bewoners aan dat zij zich niet kunnen verenigen met de voorgenomen voorkeursbeslissing voor dijkvak 4. Zij schetsen de huidige situatie rond hun woning en lichten toe op welke wijze zij tot dusver zijn geïnformeerd en betrokken. Daarnaast stellen zij dat de dijk achter hun woning, vanwege de inbreuk op hun privacy, niet toegankelijk mag worden voor publiek. Ook beschrijven zij de voorgeschiedenis van gemeentelijke plannen voor een fietspad op de dijk achter hun woning, waarover volgens hen al bijna 25 jaar wordt gesproken. In totaal worden zeven afzonderlijke onderwerpen in de zienswijze aan de orde gesteld. Deze worden hieronder per deelreactie beantwoord.

#### **Samenvatting zienswijze deelreactie 1 - participatie**

De bewoners geven aan dat zij actief hebben deelgenomen aan het participatietraject voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen. Zij stellen dat de mogelijkheid van een dijkversterkingsmaatregel aan de buitendijkse zijde ter hoogte van hun woning niet tijdig kenbaar is gemaakt. Volgens hen is het alternatief van een buitenwaartse kruinverlegging pas tijdens de informatiebijeenkomst op 10 november 2025 expliciet gepresenteerd waardoor zij niet in een vroeg stadium konden reageren of alternatieven konden aandragen. Gelet op het mogelijke gevolgen voor hun woon- en leefklimaat achten zij de voorbereiding en de participatie op dit punt onvoldoende zorgvuldig.

#### **Reactie van het waterschap**

Het waterschap benadrukt dat een buitenwaartse oplossing gedurende het gehele ontwerpproces van de verkenningsfase in beeld is geweest. Dit Alternatief is in algemene zin gepresenteerd als één van de drie kansrijke alternatieven tijdens de bijeenkomst in mei 2025, waarvoor alle geabonneerden op de nieuwsbrief, waaronder de indieners, zijn uitgenodigd. Daarnaast is de mogelijkheid van dijkversterkingsmaatregelen aan de buitendijkse zijde opgenomen in de *Notitie Reikwijdte en Detailniveau* die in de zomer van 2025 ter inzage heeft gelegen en waarop eenieder kon reageren. Verder wijst het waterschap erop dat ook de publicatie van de ontwerp-voorkeursbeslissing en de mogelijkheid om daarop een zienswijze in te dienen onderdeel zijn van het participatietraject. Deze formele stap is juist gezet om belanghebbenden in een relatief vroeg stadium te betrekken en inspraak te bieden voordat de planuitwerking start. Het waterschap onderkent dat dijkversterkingsmaatregelen ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor de woon- en leefomgeving. Mogelijke effecten worden daarom zorgvuldig meegewogen in de besluitvorming. In de objectieve vergelijking van de kansrijke alternatieven scoorde de buitenwaartse kruinverlegging voor dijkvak 4 het beste op milieueffecten (plan-MER) en overige criteria uit het afwegingskader. Op basis daarvan is dit alternatief als voorkeursalternatief vastgesteld in de Voorkeursbeslissing. Het waterschap blijft graag in gesprek met bewoners in de planuitwerkingsfase, waarin de maatregelen verder worden uitgewerkt en de effecten nader worden onderzocht.

#### **Wijziging**

De zienswijze geeft geen aanleiding tot aanpassing van de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk-Drimmelen.



#### **Samenvatting zienswijze deelreactie 2 - keuze voor kansrijk alternatief 3 in dijkvak 4**

Bewoners geven aan dat de keuze voor kansrijk alternatief 3 (KA3; een dijkversterkingsmaatregel in de vorm van een buitenwaartse kruinverlegging) in dijkvak 4 onvoldoende navolgbaar en onvoldoende zorgvuldig tot stand zou zijn gekomen. Zij wijzen erop dat de scores van KA1 en KA3 dicht bij elkaar liggen, dat KA3 binnen het thema 'milieu en omgeving' geen positieve effecten kent en dat KA3 op de aspecten 'robuustheid' en 'betrouwbaarheid' lager scoort dan KA1 en KA2. Beide aspecten maken onderdeel uit van het thema 'waterveiligheid en techniek'. Volgens de bewoners zou de waterveiligheid leidend moeten zijn bij de voorkeursbeslissing en is onvoldoende onderbouwd waarom KA3, gelet op deze scores, de voorkeur krijgt. Ook stellen zij dat de afweging in paragraaf 5.6 anders wordt gepresenteerd dan de effectbeoordelingen in bijlage 2.

#### **Reactie van het waterschap**

Het waterschap hanteert - zoals is beschreven in de *Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)* - een breed en integraal afwegingkader voor de beoordeling van alternatieve maatregelen. Uitgangspunt daarbij is dat alle kansrijke alternatieven de waterveiligheidsopgave volledig oplossen. Het standpunt dat de waterveiligheid ondergeschikt zou zijn gemaakt aan andere thema's is daarmee onjuist. Alle drie de kansrijke alternatieven voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen en lossen de waterveiligheidsopgave volledig op. Bij de totstandkoming van de voorkeursbeslissing voor dijkvak 4 zijn alle effectbeoordelingen uit bijlage 2 betrokken en is een integrale afweging gemaakt op basis van het integrale afwegingskader. De effectenbeoordeling in onderstaande tabel laat zien dat KA3 op slechts twee aspecten licht negatief scoort, terwijl KA1 en KA2 respectievelijk op negen en elf aspecten licht of sterk negatief scoren. Daarnaast scoren KA3 en KA2 op vier aspecten licht positief scoren, terwijl KA1 op twee aspecten sterk positief scoort. Deze brede vergelijking is bepalend geweest voor de uiteindelijke keuze. Voor het thema 'waterveiligheid en techniek' is in hoofdstuk 5 van de ontwerpvoorkeursbeslissing toegelicht dat het waterschap een beleidsmatige voorkeur heeft voor oplossingen in grond boven constructieve oplossingen, zoals in KA1. De hogere scores van KA1 op 'robuustheid' en 'betrouwbaarheid' hangen samen met de langere ontwerplevensduur van constructieve oplossingen (100 jaar) ten opzichte van oplossingen in grond (50 jaar). Daar staat tegenover dat constructieve oplossingen niet uitbreidbaar zijn, hogere investeringskosten kennen en meer milieu-impact hebben. Deze nadelen wegen in de integrale afweging zwaarder. Voor het thema 'kosten en planning' geldt dat KA3 in dijkvak 4 de laagste investeringskosten kent. De kosten van KA1 en KA2 liggen respectievelijk 29% en 53% hoger. De stelling dat alle alternatieven gelijk scoren op dit thema is daarom onjuist.



Overkoepelend thema	Aspect	Dijkvak	Dijkvak		
			Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
<b>Waterveiligheid en techniek</b>	Betrouwbaarheid	4	++	+	+
	Robuustheid	4	++	+	+
	Uitbreidbaarheid	4	-	+	o
	Uitvoerbaarheid	4	o	o	o
	Beheerbaarheid	4	-	o	o
<b>Kosten en planning</b>	Veiligheidsrisico's	4	o	o	o
	Kabels en leidingen	4	-	-	o
	Investeringskosten	4			
<b>Duurzaamheid</b>	Levensduurkosten	4			
	Planning	4	o	o	o
<b>Milieu en omgeving</b>	Klimaat en energie	4	-	-	o
	Circulariteit	4	o	o	o
	Ruimtelijke kwaliteit	4	o	-	+
	Biodiversiteit	4	-	+	+
	Natuur - Natura 2000	4	-	-	o
	Natuur - beschermde soorten	4	o	o	o
	Natuur - Natuurnetwerk Brabant	4	o	o	o
	Natuur - houtopstanden	4	o	-	o
	Bodem en water - oppervlaktewatersysteem	4	-	o	o
	Bodem en water - grondwatersysteem	4	o	o	o
Bodem en water - riviersysteem	4	o	o	o	
Bodem en water - kaderrichtlijn water	4	o	o	o	
Bodem en water - bodemkwaliteit	4	o	o	o	
Erfgoed - landschap	4	o	o	o	
Erfgoed - cultuurhistorie	4	o	-	-	
Erfgoed - archeologie	4	-	-	o	
Omgeving - wonen	4	o	-	o	
Omgeving - werken	4	o	-	o	
Omgeving - recreëren	4	o	-	o	
Omgeving - (vaar)weginfrastructuur	4	o	o	o	
Omgeving - gezondheid tijdens aanleg	4	-	-	-	

Tabel 2-1: Overzicht van de effectbeoordelingen van kansrijke alternatieven in dijkvak 4.

De toelichting in paragraaf 5.6 beschrijft de belangrijkste relatieve verschillen tussen de alternatieven. Voor een volledig overzicht van alle effectbeoordelingen wordt terecht verwezen naar bijlage 2. Beide onderdelen zijn consistent en vullen elkaar aan. Het waterschap concludeert dat de voorkeursbeslissing conform het brede afwegingskader uit de NRD tot stand is gekomen en dat de keuze voor KA3 in dijkvak 4 op een navolgbare, passende en zorgvuldige wijze is gemotiveerd.

### Wijziging

Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.



### **Samenvatting zienswijze deelreactie 3 - wonen**

Bewoners geven aan de effectbeoordeling voor het aspect 'wonen' in dijkvak 4 niet te begrijpen en stellen dat de afweging binnen het thema '*milieu en omgeving*' op punten niet juist is. Zij stellen dat de kruinverlegging in hun ogen niet over een kleine afstand plaatsvindt, aangezien op de inloopbijkoming is aangegeven dat het om circa 3m zou gaan. Zij stellen daarnaast dat de score voor KA3 niet neutraal maar negatief zou moeten zijn en dat de kruinverlegging in hun specifieke situatie niet wordt afgeschermd door beplanting. Volgens bewoners leidt de buitenwaartse kruinverlegging tot onevenredig negatieve gevolgen voor hun woon- en leefklimaat, onder meer door verminderd uitzicht en privacy. Ook wijzen zij op het niet naleven van het huidige betredingsverbod en de mogelijkheid dat een fietspad op de dijk wordt gerealiseerd.

### **Reactie van het waterschap**

Tijdens de verkenningsfase zijn kansrijke alternatieven op een voor deze fase passende wijze uitgewerkt en beoordeeld. De effecten op aanwezige woonfuncties zijn in het plan-MER kwalitatief beoordeeld door middel van expert-judgement. Daarbij is gekeken naar de structurele effecten voor bewoners op en rond de dijk, zoals verandering in uitzicht, mogelijke verwijdering van opstallen en wijzigingen in grondeigendom. Omdat in de verkenningsfase nog geen exacte maatvoering beschikbaar is, zijn de effecten beoordeeld op basis van de verwachte orde van grootte van de maatregel. Voor dijkvak 4 wordt een relatief beperkte buitenwaartse kruinverlegging verwacht. Binnen het beperkingsgebied van de primaire waterkering bevindt zich tussen de erfgrans van bewoners en de dijkteen een bestaande strook grasland van circa 15 meter. De kruinverlegging vindt naar verwachting ruim binnen dit beperkingengebied plaats. Het groene karakter van het dijktaalud blijft behouden, waardoor de ruimtelijke impact op de aangrenzende woonfuncties in de ogen van het waterschap beperkt is. Op basis hiervan is het effect op het aspect 'wonen' in het plan-MER en de ontwerp-voorkeursbeslissing terecht als minimaal en daarmee neutraal beoordeeld.

De zorgen van bewoners over privacy en betreding van de dijk hebben geen betrekking op de dijkversterkingsmaatregel zelf. Met de (ontwerp-)voorkeursbeslissing wordt uitsluitend besloten over de wijze waarop de waterveiligheidsopgave wordt opgelost. Eventuele meekoppelkansen, zoals het al dan niet realiseren van een fietspad of het aanpassen van de toegankelijkheid van de dijk, maken geen onderdeel uit van deze beslissing en worden in een later stadium, indien aan de orde, afzonderlijk afgewogen. Het waterschap is daarom van mening dat de voorkeursbeslissing voor dijkvak 4 geen onevenredig negatieve gevolgen heeft voor het woon- en leefklimaat van de betrokken bewoners en dat de effectbeoordeling op het aspect 'wonen' zorgvuldig en navolgbaar tot stand is gekomen.

### **Wijziging**

Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.



#### **Samenvatting zienswijze deelreactie 4 – ruimtelijke kwaliteit**

Indieners betwijfelen of de dijkversterkingsmaatregel uit KA3 een positief effect heeft op de ruimtelijke kwaliteit. Zij wijzen erop dat ter hoogte van dijkvak 4 al 25 jaar weerstand bestaat tegen de aanleg van een fietspad, dat volgens hen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het woon- en leefklimaat. Vanuit hun perspectief ligt een negatieve beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit meer voor de hand.

#### **Reactie van het waterschap**

Het waterschap begrijpt dat de mogelijke aanleg van een fietspad nabij dijkvak 4 gevoelig ligt voor omwonenden. Het is echter van belang te benadrukken dat een fietspad géén onderdeel vormt van de kansrijke alternatieven, niet is beoordeeld in het plan-MER en geen onderdeel uitmaakt van de voorkeursbeslissing voor de dijkversterking. Daarmee heeft het fietspad geen rol gespeeld in de totstandkoming van de voorkeursbeslissing en kan het ook geen invloed hebben op de beoordeling van de ruimtelijke kwaliteit binnen het plan-MER.

Het waterschap en de gemeente Drimmelen onderzoeken op dit moment wél de (on)mogelijkheden voor het verbeteren van de fietsinfrastructuur tussen het Beverpad en de kern van Lage Zwaluwe. Dit gebeurt buiten het kader van de dijkversterking en betreft een mogelijke meekoppelkans. Of deze meekoppelkans daadwerkelijk wordt uitgewerkt, hangt primair af van de initiatiefnemer en beoogd financier, in dit geval de gemeente Drimmelen.

De dijkversterking maakt het doortrekken van het Beverpad niet onmogelijk. Omdat het verlengen van het Beverpad in alle drie de kansrijke alternatieven mogelijk is, is deze meekoppelkans niet onderscheidend en daarom niet opgenomen in het plan-MER.

Het waterschap onderkent de zorgen over verkeersveiligheid nabij de dijk. Deze zorgen zijn bekend bij zowel gemeente als waterschap en worden in gezamenlijkheid onderzocht. Eventuele toekomstige besluiten over fietsinfrastructuur zullen een eigen afwegingskader, participatieproces en besluitvormingstraject doorlopen, waarbij de belangen van omwonenden zorgvuldig worden meegewogen.

#### **Wijziging**

Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.

#### **Samenvatting zienswijze deelreactie 5 – (water)veiligheid**

Indieners stellen dat door de kruinverlegging in dijkvak 4 het buitendijkse ‘uitloopegebied’ met meer dan 15% afneemt waardoor het waterveiligheidsrisico voor hun buitendijks gelegen woning zou toenemen. Zij geven aan dat dit risico niet is meegewogen bij de totstandkoming inde (ontwerp) voorkeursbeslissing.

**Reactie van het waterschap**

De mogelijke effecten van de kansrijke alternatieven op het riviersysteem en op buitendijkse functies zijn wel degelijk onderzocht en meegewogen in de (ontwerp) voorkeursbeslissing, zoals omschreven in paragraaf 9.3 van het plan-MER. Deze beoordeling is bovendien afgestemd met Rijkswaterstaat als beheerder van het rivierbed. Het rivierbed ter hoogte van Lage Zwaluwe is meer dan 3500 meter breed (gemeten dwars op de stromingsrichting). De voorgenomen kruinverlegging ligt nagenoeg volledig buiten het stroomvoerend deel van het rivierbed en boven de hoogwaterreferentie (HWR). De stelling dat het uitloopgebied met meer dan 15% zou afnemen, is daarom feitelijk onjuist. Op basis van de uitgevoerde analyse verwacht het waterschap dat de kruinverlegging geen of verwaarloosbaar (niet meetbaar) effect heeft op eventuele toekomstige wateroverlast of de waterveiligheid voor buitendijks gelegen woningen.

**Wijziging**

Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.

**Samenvatting zienswijze deelreactie 6 - belangenafweging**

Indieners stellen dat voor dijkvak 4 onvoldoende inzichtelijk is waarom de effecten van de maatregelen uit KA2 op de binnendijkse functies zwaarder wegen dan de effecten van de kruinverlegging uit KA3 op buitendijks gelegen woningen. Daarnaast vragen zij waarom in dit dijkvak niet is gekozen voor KA1 of KA3, aangezien deze alternatieven volgens hen gunstiger scoren op het thema '*waterveiligheid en techniek*'.

**Reactie van het waterschap**

Het waterschap hanteert -zoals beschreven in de *Notitie Reikwijdte en Detailniveau* (NRD) - een breed afwegingskader met in totaal 31 criteria voor de beoordeling van de kansrijke alternatieven. De mate waarin woonfuncties worden beïnvloed is één van de criteria binnen dit afwegingskader en is in het plan-MER transparant beschreven. Voor dijkvak 4 geldt de maatregel uit KA2 (stabiliteitsberm met maatwerk) aanzienlijke gevolgen heeft voor binnendijkse functies, zoals de ontsluiting van Amerweg 4, eigendommen van derden, het verleggen van de asbestcementleiding en het verleggen van de Amerweg en de naastgelegen sloot (met verlies van landbouwgrond als gevolg). Uit de vergelijking van de alternatieven, zoals weergegeven in de tabel bij deelreactie 2, blijkt dat KA3 op meerdere aspecten beter scoort dan KA2 en KA1. Op basis van deze integrale weging heeft het waterschap de voorkeur voor een kruinverlegging (KA3) in dijkvak 4.

**Wijziging**

Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.

**Samenvatting zienswijze deelreactie 7 – doortrekken Beverpad**

Indieners vrezen dat het doortrekken van het Beverpad of een fietspad op de dijk als kwaliteitswinst is meegewogen in de keuze voor KA3. Zij maken zich zorgen over verlies van privacy wanneer een fietspad direct achter hun woningen zou worden aangelegd. Volgens hen wegen recreatieve belangen niet op tegen de aantasting van hun woon- en leefklimaat.

**Reactie van het waterschap**

De (ontwerp)voorkeursbeslissing ziet uitsluitend op de voorkeurmaatregel voor de dijkversterking. Het verbeteren van de fietsinfrastructuur, waaronder het doortrekken van het Beverpad of een fietspad op de dijk, maakt geen onderdeel uit van de kansrijke alternatieven, is niet beoordeeld in de plan-MER en heeft geen rol gespeeld in de keuze voor KA3. Het verbeteren van de fietsinfrastructuur betreft een mogelijke meekoppelkans, waarvoor de gemeente Drimmelen de initiatiefnemer en beoogd financier is. Waterschap en gemeente onderzoeken op dit moment de (on)mogelijkheden. Er is nog geen besluit genomen over het al dan niet verlengen van het Beverpad.

Het waterschap onderkent dat een eventueel toekomstig besluit over fietsinfrastructuur nabij woningen gevoelig ligt. Een dergelijk besluit zal met een eigen afwegingskader, participatieproces en belangenafweging worden doorlopen, waarbij de belangen van omwonenden nadrukkelijk worden meegewogen.

**Wijziging**

Deze zienswijze heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.



## 2.4. VRAAG OVERIGE BELANGHEBBENDE

### **Samenvatting vraag**

Op 21 december 2025 ontving het waterschap een vraag van een belanghebbende over de mogelijke impact van de ontwikkelingen rondom het al dan niet voortbestaan van het dorp Moerdijk op de dijkversterking.

### **Reactie van het waterschap**

Het waterschap volgt de ontwikkelingen rondom het dorp Moerdijk nauwgezet en onderhoudt hierover regelmatig overleg met de gemeente Moerdijk. Het uitgangspunt dat het traject uiterlijk in 2031 moet voldoen aan de wettelijke eisen voor dijkveiligheid blijft ongewijzigd, ongeacht andere gebiedsontwikkelingen. Voor het deeltraject nabij het dorp Moerdijk worden nog verschillende opties onderzocht. Het waterschap blijft hierover in gesprek met betrokken partijen, zodat gebiedsontwikkelingen en de dijkversterkingsopgave waar mogelijk op elkaar kunnen worden afgestemd, waarbij waterveiligheid steeds een leidend uitgangspunt is.

### **Wijziging**

Deze vraag heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.



## 2.5. VRAAG MARINA RESORT DRIMMELEN

Op 20 november 2025 heeft het waterschap een vraag ontvangen name het buitendijks gelegen recreatiepark Marina Resort in Drimmelen.

### **Samenvatting vraag**

Op 20 november 2025 ontving het waterschap een vraag van een medewerker van het buitendijks gelegen recreatiepark Marina Resort in Drimmelen. De belanghebbende vraagt in hoeverre de exacte plannen voor dijkvak 6a gevolgen hebben voor het Marina Resort.

### **Reactie van het waterschap**

Voor dijkvak 6a geldt dat de dijkversterkingsmaatregelen aan de binnendijkse zijde (polderzijde) worden gerealiseerd. Dit is de voorkeursrichting van het waterschap. Aan de buitendijkse zijde, waar het Marina resort is gelegen, zijn in de huidige plannen geen ingrepen voorzien voor de dijkversterking. Tijdens de uitvoeringsfase kan mogelijk enige hinder ontstaan, bijvoorbeeld door werkzaamheden of tijdelijke bereikbaarheidseffecten. Op dit moment is echter nog niet te bepalen in welke mate of vorm dit het geval zal zijn. Zodra hierover meer duidelijkheid ontstaat, zal het waterschap het Marina Resort tijdig informeren.

### **Wijziging**

Deze vraag heeft niet geleid tot aanpassingen in de ontwerp-voorkeursbeslissing of het plan-MER voor de dijkversterking Moerdijk–Drimmelen.



### 3. Reactie op advies van de Commissie mer

De Commissie mer constateert dat het compacte milieueffectrapport veel informatie bevat en gestructureerd en goed leesbaar is. Zij waardeert het dat het rapport gebruikt wordt om alternatieven af te wegen en de keuze voor een voorkeursalternatief op eenduidige en transparante manier te maken én te delen met de omgeving. De commissie constateert echter ook dat de informatie in het MER op een aantal punten niet navolgbaar of volledig is. Het gaat om zeven onderdelen die in onderstaande paragrafen zijn samengevat. Het advies van de Commissie MER is opgenomen in bijlage 1.

#### 3.1. VEILIGHEIDSOPGAVE

De Commissie mer verzoekt om in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, meer duiding te geven aan de urgentie van de veiligheidsopgaven en de faalmechanismen per deeltraject. Ook vraagt de Commissie om een nadere motivering van de noodzaak van de dijkversterking, mede omdat het MER de huidige risico's als beheersbaar kwalificeert.

#### 3.2. ALTERNATIEVEN

De Commissie mer adviseert om in een aanvulling op het MER het volledige proces te beschrijven dat heeft geleid tot de selectie van alternatieven. Daarbij vraagt de Commissie om inzichtelijk te maken welke stappen zijn doorlopen, welke keuzes in iedere stap zijn gemaakt, en op welke gronden bepaalde oplossingsrichtingen zijn afgevalen of juist zijn meegenomen. Daarnaast verzoekt de commissie om te onderbouwen hoe de uiteindelijke alternatieven uit dit proces zijn voortgekomen en waarom deze een representatieve afspiegeling vormen van de relevante bandbreedte ('hoeken van het speelveld'). Tot slot vraagt de commissie om een nadere onderbouwing van de alternatieven binnen het dijktraject die uit dit proces zijn geselecteerd.

#### 3.3. VOORKEURSMER

De Commissie mer adviseert om in een aanvulling op het MER duidelijk en navolgbaar te beschrijven hoe het voorkeursalternatief is samengesteld uit de onderzochte alternatieven. Zij beveelt aan om daarbij gebruik te maken van de Nota voorkeursbeslissing, zodat inzichtelijk wordt welke onderdelen uit welke alternatieven zijn overgenomen en op welke gronden. Daarnaast adviseert de Commissie om een samenvattende effectentabel toe te voegen, waarmee de milieueffecten van de alternatieven en de onderbouwing van de uiteindelijke voorkeurskeuze in één overzicht worden gepresenteerd.



### **3.4. EFFECTBEOORDELING**

De Commissie mer adviseert om in een aanvulling op het MER de gehanteerde systematiek en werkwijze voor de beoordeling en weging van effecten kritisch te herijken en duidelijker te beschrijven. Zij verzoekt daarbij om de onderliggende wegingen en beoordelingstappen expliciet toe te lichten, zodat inzichtelijk wordt hoe de scores tot stand zijn gekomen en hoe deze zijn gebruikt bij de verdere besluitvorming.

### **3.5. NATUUR**

De Commissie mer adviseert om het MER, voorafgaand aan de besluitvorming, aan te vullen met een nadere beoordeling van de alternatieven die leiden tot stikstofdepositie, inclusief een onderscheid tussen alternatieven met een neutraal en niet-neutraal effect. Daarnaast verzoekt de Commissie om een uitgebreide beschrijving van de stikstofdepositie die optreedt als gevolg van het VKA. Verder adviseert de Commissie om nader te beschouwen in hoeverre het voorkeursalternatief naar verwachting vergunbaar en uitvoerbaar is, mede in het licht van de inzet van bronmaatregelen, zoals interne saldering en andere haalbare en effectieve mitigerende maatregelen.

### **3.6. RUIMTELIJKE KWALITEIT**

De Commissie mer adviseert om het MER aan te vullen met nadere informatie over toekomstwaarde binnen het aspect ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast verzoekt de Commissie ten behoeve van de analyse van ruimtelijke kwaliteit, een duidelijk onderbouwde conclusie op te nemen of het voorkeursalternatief voldoet aan eisen voor ruimtelijke kwaliteit uit de provinciale verordening.

### **3.7. LANDSCHAP, CULTUURHISTORIE EN ARCHEOLOGIE**

De Commissie mer adviseert om het MER aan te vullen met een separate beoordeling van landschap, archeologie en cultureel erfgoed, uitgewerkt in een eigen beoordelingskader dat mede dient als basis voor een integraal oordeel over ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast adviseert de Commissie om in de aanvulling visualisaties op te nemen waarmee de ruimtelijke en landschappelijke veranderingen als gevolg van de voorgenomen maatregelen inzichtelijk worden gemaakt.

### **3.8. VERWERKING VAN HET ADVIES**

Waterschap Brabantse Delta concludeert dat de besluitvorming voldoende zorgvuldig en navolgbaar is voorbereid. Het waterschap ziet geen aanleiding om wijzigingen of aanvullingen door te voeren in de ontwerp-voorkeursbeslissing. Het waterschap begrijpt dat dat de informatie in het MER op bovenstaande punten vollediger kan. De verzochte aanvullende informatie is reeds bij het waterschap beschikbaar. Het waterschap geeft de inhoudelijke reactie op de betreffende onderdelen in een separate aanvulling op het plan-MER. De commissie MER heeft in het adviesgesprek aangegeven zich te kunnen vinden in verwerking van hun advies op deze wijze.